1937 ий
3
ДЭКАБРЬ
№ 90 (374)
Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эл пролэтар-шамыч, ушныза!

Рвэзэ коммунист

ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган

Лэнинград оласэ Совэтский трудовой интэллигэнций прэдставитэль-шамычын 1937 ий 26 нойабрьыштэ лийшэ общэгородской прэдвыборный погынымаштэ

МИХАИЛ ИВАНОВИЧ КАЛИНИНЫН ОЙЛЫМЫЖО

Йолташ-шамыч, тэндан гоч, совэтский трудовой интэллигэнций прэдставитэль-шамычын общэгородской погынымашышт гоч, СССР Вэрховный Совэтыш мыйын кандидатурым выдвигатлэн, мланэм чэстьым да ўшанымашым пумыланда чыла лэнинградский избиратэль-шамычлан таум ыштэм. (Вийан сово кырымаш).

Мый öрынам вэлэ: аудиторийын настройэньыжэ чувствын тыгай кўкшўтышкыжö нöлталтын, тудым илыш прозыш кусарашат йöсö. А мый поэзийын огыл, утларакшэ прозын йэҥжэ улам. (Воштылмаш, сово кырымаш).

Тэвэ кок арньа гыч Совэт Ушэм граждан шамыч шкэ бўллэтэньыштым избиратэльнэ йашлыкыш колташ тўҥалыт. Тўжвал могырым тидэ нэлэ паша огыл. Кажнэ голосоватлышын пэш кугу политичэский паша ыштымыжэ нэргэн сайынак умылымашыжэ лийжэ манын тэ, калыкын шкэ ужашыжак улшо совэт интэллигэнцийын прэдставитэльжэ - шамыч, утларак тыршымашым ончыктыза, — тыгэ мый шонэм. Тидэ—пэш отвэтствэннэ, пэш кугу паша.

Тидэ актын политичэский важностьшым йэҥ шамыч кöргö дэнэ, органичэски умылэн налышт, манын мый шонэм. Вэрховный Совэтыш сайлымаш — совэт дэмократийын ик эн кугу ончыкталтмашыжэ. Тланда палэ: дэмократий мут шкэ жапыштыжэ мэмнан дэнэ чылт чыла падэж дэнэ склоньатлалтын да тыштэ утларакшэ западно-йэвропэйский парламэнтаризмым идэалыш нöлтышö; тудым йöршэш фэтишыш савырышэ рэвольуций дэч ончычсо мэмнан интэллигэнций титакан. Мэ, коммунист шамыч, дэмократийым нигунамат фэтишыш савырэн огынал, мэ дэмократийым самоцэль сэмын огыл, а эрэак срэдство сэмын ончэн улына. Мланна дэмократий — государствэ управлэньыш массым шупшын шогаш, массым воспитатлаш ик эн важнэ йöн, ик эн кугу срэдствэ. Дэмократий общо цэль вэрч кучэдалмашкэ массым ушаш, чумыраш да виктарэн колташ йöным пуа.

Тидэ совэт дэмократий шэмэр-шамычын эн шэргэ сэҥэн налмаш улмо фактым нигукарат огэш лушкыдэмдэ, вэт совэт дэмократий вэлэ—подлиннэ дэмократий.

Совэт Ушэмыштэ вэлэ чын калык власть, чын дэмократий уло. Кэч ожнысо руш историйым да Новогородский вэчэм шарьалтыза. Тўжвал могырым тидэ эн ару дэмократий ыльэ: чыла калык площадьыштэ тўҥ вопрос-шамычым рэшатлэн да тудын рэшэньыжэ - шамыч илышыш пурталтыныт. Тидэ тўжвал могырышко ончэн, руш старинам руш калыкын шöртньö курымжо манын ойлышо йэҥ славäнофил-шамыч коклаштэ шагал огыл ыльэ. Альэ Бэлинский дэн Чэрнышэвскийак славäнофил - шамычын тыгай увлэчэньыштым чот воштылыныт. Мэ, коммунист-шамыч, пэш сайын шинчэна —новогородский вэчэштэ, Новогородысо калык погынымаштэ, чынжым чыла пэш важнэ вопросым окса рэшатлэн. Пойан-шамычын физичэский вийышт ситышын лийын, вэчэшкэ толын чыла дэч чот кычкырышэ, а йужгунамжэ мушкындымат ходышко колтышо „цоро молодэцышт“ ситышын лийыныт. Историк - шамычлан палэ: тидэ „шöртньö курымышто“ вопрос-шамыч, шукыж годым, мушкындо дэнэ рэшатлалтыныт. Новогородский вэчэ, конэчнэ, подлиннэ калык власть лийын огыл. Дэмократий шочмын тыгай формыжо моло калык-шамыч историйыштат вашлийалтэш. Вэчэ ала могай искльучитэльнэ руш институт чылтат лийын огыл; тыгай институт историй развитийыштэ тидэ этапыштыжак чыла калык-шамычын гайак лийын.

Мэмнан жапыш вончымэк, каласаш кўлэш: буржуазнэ дэмократий, буржуазно-капиталистичэский эллаcэ дэмократий капиталын властьшым лэвэдаш фиговый лышташ вэлэ лийын. Тидым пэҥгыдэмдэн ойлаш посна доказатэльствэ-шамычым тидэ погынымаштэ каласаш кўлэшлык укэ, манын мый шонэм. Новгородский вэчэштэ окса кугу вэрым налын шогэн гын, кызытсэ буржуазнэ дэмократийыштэ капитал рэшайущо вэрым налын шога.

Чылаланат—кö подлиннэ дэмократичэский общэствым кычалэш да тырша, кö тидэ общэствыштэ илынэжэ, мланэм каласыман: подлиннэ дэмократий Совэт Ушэмыштэ уло! (Рўжгэ сово кырымаш).

А тидэ йара мут-шамыч огыт ул мо, мэмнан дэнэ вэлэ подлиннэ дэмократий манмым мо дэнэ доказатлаш лийэш, манын тэ мланэм вопросым шындэда гын, тэ чын ыштэда. Мый тидэ вопрослан вашмутым пуаш тыршэм.

Пэрвойак мэмнан стройын дэмократичностьшым тэвэ мо характэризоватла: мэмнан дэнэ капиталист-шамыч укэ улыт, мэмнан дэнэ эксплоататор класс-шамыч укэ улыт. Тэвэ тланда совэт дэмократийын пэрвой ойыртэмыш качэствыжэ. Вэт чылалан палэ, могай гына „дэмократий“ лийэш гынат, кушто Рокфэл-л-р дэн простой пашаэ йыгырэ илат гын — дэмократий йара йўк вэлэ. Шкэ паша вийжым ужалымэ дэвэ гына илышэ, шкэ труд шо дэнэ грошым ыштэн палшэ простой пашазым миллиардэр дэч пэш кугу расстойаньэ ойрэн шога; тушто, миллиардэр миллиардэрак лийын кодэш гын, кэч могай форман дэмократийым шовэн ит лук, садыгак тудо ўштылалтмашкэ кайа. Тыжэчын, совэт дэмократийын пэрвой ойыртыш чэртажэ тыштэ, —тудо капитал власть дэч утаралтын.

Умбакыжэ, мэмнан элыштэ классовый противорэчий укэ. Кажнэ капиталистичэский элыштэ кэч могай государствэннэ пашам рэшатлымэ годымат, тўрльö капиталистичэский группын противорэчивый интэрэсышт ваш тўкнат. Тыгай примэрым налына: кызыт мэ Москошто йатыр пöрт-шамычым вэс вэрыш кусарэна да у магистральым ыштэна. Тидым капиталистичэский элыштэ ышташ куштылгак огыл. Париж, Лондон, Ньйу-Йорк частно-капиталистичэский интэрэс дэч пэш чот орланат. Олам тыгэ планироватлымэ годым, кажнэ аршын мландым налаш кўлэш, мландэ кучышо оза-шамычлан шотдымо оксам тўлаш кўлэш. Буржуазнэ эллаштэ кажнэ прогрэссивнэ ошкыл ола строитэльствыштат, илышын моло областьлаштат, заинтэрэсованнэ капиталист шамыч группо дэнэ чараклалтэш. Сандэнэ тыгак лийшаш, капиталистичэский эллаштэ кажнэ мэроприйатьэ частнокапиталистичэский корыстный интэрэсышкышт мийэн тўкна. Тэвэ тидэ элэмэнт-шамыч мэмнан социалистичэский элыштына укэ; мэмнан дэнэ тушман класс укэ улмо дэнэ, мэмнан дэнэ классовый противорэчийат укэ. Сталинский Конституций лач кызыт провозглашайалтын, кунам мэмнан дэнэ социализмым ыштэн шуктымо да классовый противорэчийым пытарымэ,—тидэ нимыньарат случайнэ огыл.

Мэмнан эл адак тидын дэнат ойыртэмалт шога, эртышэ 20 ий жапыштэ,—мый утыж дэнэ ом мокто, а просто фактым гына ончыктэм шонэм,—тидэ 20 ий жапыштэ мэмнан массын политичэский, тугак культурный уровэньжэ висаш лийдымын кушкын. Мыйын шонымаштэм, тидэ тыгак. (Сово кырымаш). Чылт чыла капиталистичэский тўньаштэ мэ кызыт искусство да наукын йа ик олмышто шогымыштым, йа мöҥгэшла волымыштым ужына гын, мэмнан Совэт Ушэмыштэ искусство дэн науко куатлын пэлэдыт. Массын кўкшö политичэский да культурный уровэньжэ—совэт дэмократийын ойыртэм чэртажэ.

Совэт дэмократийын ылымшэ ойыртэм качэствыжлан мый чыла мэмнан калыкын цэльжэ иктылыкым шотлэм. Примэрлан кэч утларак ончыкла кайэн шогышо капиталистичэский государствым налына. Тыгай государствысэ господствуйущий класс - шамычын чыла чэстнэ йэҥ-шамычым иктыш чумырышо цэльышт, йэҥ - шамычын кумылыштым нöлтэн шогышо, йэҥ - шамычым шкэ илышышт мартэ чыла жэртвоватлаш йамдэ улмашкэ нöлтэн шогышо цэльышт укэ. Эсогыл, сар жапыштат буржуазнэ эллаштэ господствуйущий классын кугу прослойкыжо тола, спэкулироватла, пойаш йöным кычалэш.

А мэмнан дэнэ? Мэмнан дэнэ чыла калыкын общий цэль уло. Тидэ цэль—коммунизмым ыштэн шуктышаш вэрч кучэдалмаш. (Куатлэ сово кырымаш).

Тыгай жап ыльэ: интэллигэнций н ик ужашыжэ коммунизмым доктриналан шотлэн, а коммунизм идэйым аралышэ да илышыш пуртэн шогышо йэҥ-шамычым фантазьорлан шотлэн. Кызыт, Совэт Ушэмын 20 ий илымэкыжэ, кажнэ совэт гражданлан, чыла совэт калыклан да тудын интэллигэнцийжылан коммуным—тидэ доктрина огыл, а мэмнам чыланамат иктыш ушэн шогышо опрэдэльонно цэль. (Рўжгэ сово кырымаш). Кажнэ дэч способностьшо почэш, кажнылан потрэбностьшо почэш коммунизмын кугу лозунгшым провозглашатлышэ йэҥ-шамычым эсогыл воштылтышыш лукмашат лийэдэн. Да, 20 ий ожно тидэ цэль йужыжлан мўндырла чучын. Мый прозо йэҥ улам манын ойлышым, но тидэ кугу цэль прозаичэский йэҥымат поэтым ышта! Сово кырымаш).

Кызыт мэмнан дэнэ пашалан правам, канаш правам, тунэмаш правам да обэспэчэнный шоҥгылыклан правам гарантироватлышэ Конституцийым утвэрдитлымэ. Мэмнан благосостойаньэ ий гыч ийыш кушмым кызыт мэ шкэнан шинча дэнэ ужына, шкэнан кидна дэнэ шижына. Кызыт мэмнан элысэ кажнэ

(Мучаш 2-шо могырышто).

Лэнинград оласэ Совэтский трудовой интэллигэнций прэдставитэль-шамычын 1937 ий 26 нойабрьыштэ лийшэ общэгородской прэдвыборный погынымаштэ

МИХАИЛ ИВАНОВИЧ КАЛИНИНЫН ОЙЛЫМЫЖО

МУЧАШ

гражданин коммунистичэ ский общэствым тичмашын ыштэн шуктэш лиймылан шотла. (Вийан сово кырымаш).

Тэвэ тидэ нэгызэш, тидэ фундамэнтэш мэмнан совэт дэмократий вийан шогэ. Тэвэ молан совэт дэмократий—чын дэмократий. Но, йолташ-шамыч, совэт дэмократийын умбакшат совэршэнствоватлалтмашыжэ кызыт мэмнан дэч зависитла. Млэнна тудым тунарэ гибкийын ышташ кулэш: кажнэ йэн, мэмнан общэствын кажнэ члэнжэ тидэ общэствэ дэнэ шкэнжын кўрылтдымэ кылжым шижшэ, государствэ тудлан шкэнжын чылэ индивидуальнэ способностьшым вийангдэн колташ полшыжо. Коммунистичэский общэствыштэ кызытсэ гай государствэнный аппарат ок лий. Коммунизмыш каймэ корнышто кодшо историчэский жапыштэ мэмнан государствылан пэш кугу пашам ыштыман.

Чыла тидэ пашаштэ, государствэнэ формым совэршэнствоватлымаштэ, айдэмэ дэк айдэмын ончымыжым вэсэмдэн ыштымаштэ, йэн шамычын психикыштым вэсэмдэн ыштымаштэ совэт интэллигэнцийлан пэш кугу вэрым налашыжэ вэрэштэш.

Вэт мэ шкэат огына замэчатлэ: совэт айдэм кызыт капиталистичэский общэствэ гыч улшо йэн гай огыл лийэш. (Сово кырымаш). Ну, кэч тидын дэнэ, вэт капиталистичэский общэствыштэ айдэмын тўн тыршымашыжэ,—тудо пашкыдэ альэ пушкыдо кумылан, шыдэ альэ поро кумылан, садыгак,—тудын тўн тыршымашыжэ оксам чумырымаштэ. Тидэ тыгак лийман. Капиталистичэский общэствыштэ айдэмын ок ажэ кўлэш нарэ ок чумыралт гын,—тудо йомэш; илышыштыжэ пэрвой катастрофак, нэудачак тудым строй гыч луктын кудалта. А мэмнан дэнэ пытартыш тэнгэмат кучылташ вигэат кызыт ок лўд. (Вошты маш, сово кырымаш). Мэмнан эрла э кэчына обэспэчэн. (Сово кырымаш).

Совэт дэмократий — тўньаштэ эн совэршэннэ дэмократий, тидэ раш огыл мо?. (Сово кырымаш).

Совэт правитэльствэ, партий, Сталин йолташ государствым вигак управльайымашкэ кумда массым шуп шылаш тыршат. Совэт дэмократийым вийангд мэ задачым чумыр калык гына нӧлтал кэртэш. Совэ орган-шамычын сайлымаш тэ участвоватлымэ дэнэ шэмэр массэ шкэ вэчы бакышт пэш кугу задачым налыт. Тидэ задачым нуно шуктат вэ нуно Маркс—Энгэльс Лэнин Сталин учэний пэнэ вуй латэлтыт. (Рўжгэ сово кырымаш).

Шкэнжын пэш кугу задачыжым кушталгынрак шукташлан, обйэдиньонно дэмократичэский калык ончычко эрыкын ончымаш. Сандэнэ калык туп шэнгэлнэ заговорым ыштылшэ чыла отщэпэнэц-шамычым, тушманым шалаташ кўлмӧ сэмын, мэ шалаташ тўналына. (Рўжгэ сово кырымаш).

Йолташ-шамыч, мэ пийалан жапыштэ илэна маныи тыштэ шуко ойлышт. Мыйат тыгак шонэм да шкэмыным иктаж 20 ийым мӧнгэштарынэм вэлэ ыльэ.(Воштылмаш, сово кырымаш).

Но мый обйэктивэ обстойатэльствым шотыш налшэ айдэмэ улам, сандэнэ шкэмын ийготэм дэнэ кэлшэм. (Воштылмаш, сово кырымаш).

Мэмнан интэллигэнцийын путырак пийалан жапыштэ илымыжла мла эм тучэш. Тошто жапыштэ мэ интэллигэнцийым калыкын тыгыдэ буржуазнэ лончыжлан шотлэн улна. Буржуазнэ общэствыштэ интэллигэнцийын вэрхушэтэ ужашыжэ эксплоататорский класс - шамыч дэнэ ушнэн кушкын. Мэмнан дэнэ гын, рядовой инжэнэрын пашадаржэ дэн пашазын пашадаржэ коклаштэ ойыртыш пэш кугуак огыл. Но паша тыштэ вэлэ огыл. Мэмнан интэллигэнций пашазэ класс дэнэ, колхозно крэстйанствэ дэнэ пэш чак кылдалтын. Мэмнан инжэнэр, писатэл, артист, художник, поэт, пэдагог-шамыч интэллигэнций радамыш шкэнышт способностьышт дэч зависитлэн выдвигайалтыт. Мэмнан дэнэ кыдалаш образованьэ, сэмилэткэ чылалан обйазатэльнэ, а сэмилэткым пытарымэк кажнылан чыла корно почмо. Мэмнан интэллигэнций радамыш калык гыч утларак активный, утларак даровитый, утларак способный, утларак квалифицированнэ йэн-шамыч ушнат.

Мэмнан кызытсэ интэллигэнций—тидэ совэт интэллигэнцийын пэрвой тукымжо. Тидэ совэт калык гыч каппэ гыч кап, тидэ мэмнан калыкын ойраш лийдымэ ужашыжэ. Совэт интэллигэнт гыч эсогыл пашазынат, крэсаньыкынат характэрнэ чэрга птым налаш лийэш. (Сово кырымаш). Мэ шкэнан интэллигэнцийым, Йошкар армийым йӧратымэ сэмынак,йӧраташ тўналына (Рўжгэ сово кырымаш), а мэ Йошкар армийым пэш йӧратэна. (Сово кырымаш).

Кызыт вэлэ творчэский вийым шарэн колташ лиймэш манын, тыштэ ойлышт. Тидэ чын. Интэллигэнцийлан шкэнжын творчэский вийжым, способностьшым, талантшым шараш йӧным совэт строй гына пуа. Тидэ—социалистичэский государствэ условийыштэ. Ну, а коммунистичэский общэствыштэ мэ тугай вийым шарэн колтэна, тидын нэргэн шоналтымэ годым кумыл нӧлталтэш. (Сово кырымаш).

Эн простой производствэнэ примэрым каласэм. Тэвэ Москошто мэтром ыштат. Мэтром границэ вэс вэлнат ыштат. Каласыза, мэтро станцийым проэктироватлышэ мэмнан архитэктор, мутлан, Парижысэ архитэкторын гаяк положэнийыштэ мо? Вэт Парижыштат творчэствэ архитэкторым публиклан сылнылыкым, чаплылыкым, йӧнлыкым пумашкэ шўка, вэт тудат шэдэврым—сылнэ, чаплэ произвэдэньым ыштынэжэ. Тидэ тыгак лийман. Мыйын шонымаштэм, кажнэ архитэктор тынэ тырша! А тудо буржуазнэ общэствыштэ шкэнжын творчэский размахшылан вольым пуэн кэртэш мо? Укэ, ок кэрт. Молан? Тидлан, вэт тушто мэтром капиталист ышта. А капиталист мэтром шэдэвр ыштэшлан огыл ышта, тудо парышым налашлан капиталистичэский прэдприйатийым ышта. Да капиталист шкэжат окса дэнэ кылдалтын, вэт строитэльствэ тудлан шэргэш шогалэш гын,—энгэк лийэш.

А мэмнан дэнэ? Мэмнан дэнэ чылажымат социалистичэский государствэ строитла. Совэт социалистичэский государствэ гай пойан тўньаштэ ик капиталистат укэ. (Сово кырымаш). Мэмнан дэнэ архитэкторлан заданьым пумо годым, калыкын интэрэсшылан, тудым йӧн лыкшылан да художэствэнэ тамжылан кэлшышэ пӧртым ышташ кўлэш, манын тудлан ойлат.

Буржуазнэ дэн социалистичэский общэствыштэ интэллигэнцийын положэньыштыжэ ойыртыш тидын дэнэ лийэш: тушто властьыштэ капиталист шамыч, а тыштэ шэмэр-шамыч. Мэмнан калык архитэкторлан ойла: мланэм мэтром ыштэ, но тидэ мэтро дэнэ массэ кошташ тўналэш сандэнэ парыш нэргэн ит шоно, а тидын нэргэн шоно: тидэ мэтро дэнэ айдэмылан пашашкэ да паша гыч кайаш вэрэштэш, тидын нэргэн шоно: мэтро дэнэ каймыжэ годым айдэм ынжэ нойо. Тэвэ тидлан капиталистичэский тўньаштэ да мэмнан дэнэ интэллигэнцийын положэньыштыжэ улшо ойыртыш. Мыйын ончыктымо тидэ примэрым уш пашаш ыштышэ йэнгын чылтак чыла творчэский пройавлэньышкыжэ шараш лийэш.

Мый утларак каласэм. Капиталистичэский тўньаштэ чыла ўзгарым парыш налаш шонымаш дэнэ ыштат. Ӧршашат укэ, шкэнжын нимомат чаманыдымыжэ дэнэ чапланышэ Амэрикыштэ, чыныжым,чыла ўзгар, нуно пулдырак шогышт манын, стандартнэ порьадкэ дэнэ ыштылтыт. Тыгай ўзгарым „кокла айдэм" манмэ кучылтэш. Чыла илыш уста новко тушто капиталистичэский класс дэч лэктэш, тудлан иктэ важнэ—пойэш, пойэш, да пойэш. Тэвэ кэч могай капиталистын цэльжэ.

А тэвэ мэмнан дэнэ чыла обйэктым—пӧрт, театр, кўвар, вокзал, кумдан кучылтмо прэдмэт шамычым—мэ нунын цэлэсообразностьышт, пайдалыкышт, сылнылыкышт гыч ончэн ыштэш тўналына.

Смэлэ каласаш лийэш: мэмнан ончыкылык илыш нан сылнылыкшэ, тудын йӧнлыкшӧ да сайлыкшэ шуко шотышто тэндан дэч зависитла. Урод пӧрт шамычым,—а нунышты мэмнан дэнэ шуко ыштэн шындылыныт,—пашазэ - шамыч огыл, а архитэктор шамыч прэктироватлэн улыт. Вэт мэмнан дэнэ государствэ чыла вопросым рэшитлымэ годым спэциалист-шамычын шонымашэшыштат эн-эрта.

Мыйын шонымаштэм, мэмнан илыш мыньар торштырак да мыньар совэршэннырак лийэш, тэхника мыньар кўшнырак шогаш тўналэш, калыкын художэствэнэ йодмашыжым мыньар кўшкырак нӧлталына,—Совэт Ушэмысэ чыла социалистичэский строитэльствыш спэциалист-шамычын влийаньышт тунар утларак лийэш.

Тэвэ, йолташ-шамыч, мэ тугай совэт строй, тэвэ тидэ совэт стройышто интэллигэнцийын могай рольжо. Ужыда, роль, пожалэ, тэндан шонымыда дэч кугурак. Тидэ пэш почтно роль. Мэмнан эл искусство дэн наук шотыштэ тўньаштэ пэрвой лийэш, манын ойлэна. Мыйат тыгак шонэм. Но тидлан пашам ышташ кўлэш, мэмнан илышым совэршэнствоватлаш да шканат совэршэнствоватлалташна кўлэш. Тэ, эл ончыко вашкэрак ошкылжо манын шонэда гын,—шкэндан творчэский вийдам улыньак шарыза. (Кужун сово кырымаш). Мый тэндам гарантироватлэн кэртам: тэндан творчэский вийда вийангаш тэндан кокла гыч кажнынжымат индивидуальнэ илышыжым поснак пойан содэржанье дэнэ тэма. (Сово кырымаш).

Йолташ-шамыч, 12 дэкабрьыштэ чыланат коммунистичэский партий вэрч, калыкын кумылжым ончыктышо—Сталин йолташ вэрч голосоватлаш тўналына. (Овацийыш кусньшо рўжгэ сово кырымаш, „Ура" кычкырымаш). Совэт интэллигэнций вэрч, совэт интэллигэнцийын творчэствожо вэрч! (Угыч рўжгэ сово кырымаш, угыч „Ура" кычкырымаш).

Лэнинград оласэ шэмэр-шамыч М. И. Калинин йолташ дэнэ вашлиймышт

Лэнин оласэ шэмэр-шамыч 24 нойабрьыштэ пэш кугу общэгородской митингэш Национальность Совэт дэпутатыш кандидат М. И. Калинин дэнэ вашлийныт.

Урицкий площадь да тудын дэк мийшэ урэмла пашазэ, ўдрамаш пашазэ, инжэнэр, красноармэйэц да красно-флотэц, домохозайкэ, тунэмшэ - шамычын колонныжт дэнэ тэмыныт. Чылажэ 200 тўжэм утла йэнг лийын.

М. И. Калинин йолгашын трибуныш лэкмыжлан площадь мучко талэ „Ура" шэргылтын.

Мут М. И. Калинин йолташлан пуалтэш. „Ура" кычкырымаш шэргылтэш, Вийан лийжэ Сталин йолташын ушан сорагникшэ, мэмнан прэзидэнт, тошто Питэрский пашазэ Калинин йолташ!"—„Вийан лийжэ Михаил Иванович!" „Калинин йолташлан ура!" кычкырымаш шарла.

М. И. КАЛИНИН йолташын мутшо

Йолташ-шамыч! Лэнинград пашазэ-шамычым, интэллигэнцийым да Лэнинград оласэ чыла граждан-шамычым саламлэм. (Сово кырымаш).

Мыйын мутэм кўчўк лийэш. 18 кэчэгыч мэ СССР Вэрховный Совэтыш сайлышаш ўлына. Лэнинград шэмэр - шамычын совэт властьын ўшан энэртыш улмыштым Лэнинград пашазэ, трудовой интэллигэнций, Лэнин оласэ чыла граждан-шамыч уло тўньалан ончыктат манын мый шонэм.

Лэнинград коммунистичэский партийын ойлэтыш, энэртышыжэ эрэак лийын. Шуяаш сайлымашат Лэнинград ола коммунистичэский большэвик партийлан да тудын вождьшо Сталин йолташлан шкэ прэданностьымым да йӧратымашыжым ончыкта, манын мый ўшанэм.

Вийан лийшт Лэнинград пашазэ-шамыч!

Вийан лийжэ коммунистичэский партий!

Вийан лийжэ тудын вождьшо Сталин йолташ!

(Сталин йолташ да Калинин йолташ лўмэш, лэнинград большэвик-шамычын вуйлатышыжэ Жданов йолташ лўмэш, па тиэ да правитэльс вэ лўмэш, Лэнинград дэч СССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидат шамыч лўмэш вийан с во кырымаш. Кужун „Ура" кычкырымаш. „Вийан лийжэ калык кугу вождь Сталин йолташ!", „Вийан лийжэ Лэнин дэн Сталинын ушанлэ сорагникшэ—Михаил Иванович Калинин!"

СССР Вэрховный Совэт дэпутатыш марий калыкын кандидатшэ-шамыч

Николай Алэксэйэвич ПЭТРУНИЧЭВ

—Кучэдалмэ да йӧсылыкым чытымэ корным эртымэк сэҥымашын саскажэ нэргэн ойлышо шкэ Конституцийым ыштэн шуктымаш кумылым ласкангда, куандара. Мэмнан калыкын мо вэрч кучэдалмыжым да тӱньамбал-историйлык сэҥымашым кузэ ыштэн шуктымыжым палэн шогымаш кумылым ласкангда, куандара. Мэмнан калыкын йатыр йоктарымэ вӱржӧ арам йомын огыл, тудо шкэ рэзультатшым пуэн,—тидым шинчымаш кумылым ласкангда, куандара,—манын, 1936 ий 25 нойабрьыштэ, Крэмльыштэ Конституцийын кугу творэцшэ Сталин йолташ ССР Ушэм Конституций проэкт нэргэн докладыштыжэ ойлэн.

Чын, йоктарымэ вӱр, кучылтмо вий арам йомын огытыл. Кугу Октьабрьын шочыктымо совэт эл кушкын, тудын йэҥжэ-шамыч кушкыныт. Лэнин дэн Сталин вуйлатымэ почэш социализмым ыштымашкэ кайшэ большэвик-шамычым ниможат: ни сар, ни шужымаш, ни разрухо шогалтэн кэртын огыл. Рэвольуцийын, кучэдалмаш дэн сэҥымашын биографийжэ—шуко йэҥын биографий, тидэ шотышто, Тула губэрнийсэ Бэлэв олаштэ, 1899 ийыштэ ургызо-рэмэсленникын йэшыштыжэ шочшо Николай Алэксэйэвич Пэтруничэвын биографийжат лийын.

Николай Алэксэйэвичын йоча илышыжэ Бэлэв олапітэ эртэн. Тудо тӱҥалтыш школыштo, вара Бэлэвский высшэ начальнэ училищыштэ, ик ийан Поливановский учитэльский сэминарийыштэ тунэмын. Учитэльский сэминарий гыч Николай Алэксэйэвич Тульский учитэльский институтыш кусэн. Но Николай Алэксэйэвич институтымат ыш пытарэ, тудо рэвольуций кучэдалмашыш ушна.

Большэвик партий члэныш пурэн Пэтруничэв йолташ партийнэ, совэт пашашкэ пижэш. Октьабрь рэвольуций дэч вара пэрвой 3 ий годым тудо родной Бэлэвский уйэздыштак кугу да нэлэ совэт дэн партийнэ пашам ышта (1918 ий гыч уйэздыштэ исполком прэдсэдатэль, 1919 ий гыч партий Бэлэвский уйэзднэ комитэт прэдсэдатэль, моло пашаштат лийын).

1920 ий кыдалнэ Пэтруничэв Сэвэрный Кавказыш кайа, партий Ставропольский Губкомышто ышта. Тидэ ий шыжым партий Пэтруничэвым армийыш колтыш. Армийыштэ тудо дивизий политотдэл начальник, конный корпус войэнком, кавдивизий войэнком, конный корпус политсэкрэтариат начальникын замэститэльжэ, варажым мобилизаций мартэак политсэкрэтариат начальник лийын. Пэтруничэв Врангэль, Махно дэн Тьутьуник бандэ-шамыч ваштарэш кучэдалмаштэ учавствоватлэн.

Йошкар армий гыч толмэкыжэ пэрвой жапыштэ Пэтруничэв адакат Бэлэв уйэзднэ исполком прэдсэдатэльлан шога, ик жап Тулаштэ профобразованьэ губотдэлым вуйлата. 1922 ийыштэ партий тудым Грозныйыш колта, тушто Пэтруничэв ВКП(б) Губкомын агитационно пропагандэ отдэлжым вуйлата. 1927 ийыштэ Воронэжыштат тудо Губкомышто тыгайак пашаштэ лийэш, варажым Цэнтральнэ Чэрнозьомно областьын Бэлгород округышто ВКП(б) окружной комитэт отвэтствэннэ сэкрэтарьлан ышта.

Николай Алэксэйэвич 1926 ийыштэ Марксизм курсышто да 1929 ий гыч 1932 ий мартэ красный профэссуро институтышто тунэмэш. Институтыштат кугу партийнэ пашам ыштэн, тудо институтысо парторганизацийым вуйлатэн. Тунэммыжэ годымак Пэтруничэв РКИ-н Моско область контрольно комиссий члэнлан сайлалтэш, институтым пытарымэкыжэ тудо Моско область контрольно комиссий прэдсэдатэльын замэститэльжылан ышта. 1933 ийыштэ Пэтруничэв Цэнтральнэ Контрольно Комиссийыш кусаралтэш, 1934 ий гыч Совэт контроль комиссий члэнлан да внэшнэ торгаймаш группым вуйлатышылан ышта.

1937 ий 31 майыштэ Пэтруничэв йолташ СССР Совнарком управльайущий дэлами пашаш шогалталтэш.

Лэнин Сталин партийын ик эн сай эргыжын илышыжэ, Лэнин-Сталин партий пашам шуктымо вэрч кучэдалмаш дэнэ тэммэ биографийан айдэмын илыш корныжо тыгайэ.

Звэниговский избиратэльный округысо прэдвыборный совэщаньыштэ Звэнига избиратэльный округ колхоз дэн общэствэнэ организаций-шамычын 140 прэдставитэльжэ Николай Алэксэйэвич Пэтруничэв йолташын кандидатуржым Национальность Совэт дэпутатыш йэдинодушно выдвигатлэныт.

Звэнига избиратэльнэ округысо шэмэр шамыч дэнэ пырльа Марий рэспубликысэ чыла шэмэр-шамыч Николай Алэксэйэвич Пэтруничэв вэрч голосоватлаш тӱҥалыт.

Алэксандр Игнатьйэвич ФЭДОРОВ

Алэксандр Игнатьйэвич шкэ илышыжэ нэргэн ойлымыжо годым пэш шагал мутан. Тудо утыжым ойлаш ок йӧратэ. Но тудын кажнэ мутшо родиным, илышым, пашам йӧратышэ, у, волгыдо, пийалан, зажиточный илыш вэрч кумылым пыштэн кучэдалшэ, илышын чыла йыжынгжымат кэлгын шинчышэ да шкэ пэлэдшэ родинылан, партийлан, калыклан чаплэ

илышым пушо мэмнан йӧратымэ вождь Сталин йолташлан прэданнэ улшо йэҥын мутшо. Тудын, колхоз пашан чаплэ организаторжын большэвикла ыштымэ пашаштыжэ тидым пэш раш ужаш лийэш.

— Шкэ илышэм нэргэн ойлаш альэ мый шагал ыштэнам. Мыйын илыш тӱҥалэш вэлэ. Мый 1904 ийыштэ Ӱлыл Мушко йалэш, йорло крэсаньык йэшэш шочынам. Ожсо, шуко кана каргымэ илышын чыла нэлылыкшымат шкэ вачэшэм нумал ончаш логалын огыл. Тугэ гынат, шэмэр калык эрык вэрч пырткышэ шӱмжым кочшо тошто илышын шэкшыжэ мыйын шӱмэшэм тамгаҥ кодын.

Мыйын рвэзылыкэм Совэт власть годым пэлэдын. Мыйым Совэт власть куштэн да воспитатлэн. Тидэ мыйын кугу пийал, тидэ мыйым шулдыранГда да пашам сэҥымаш дэнэ ыштышаш вийэм луктэш. Пашам сайын ышташ да родиным тушман-шамыч дэч аралаш—тидэ мыйын обйазанность, родинылан, Лэнин-Сталин партийлан прэданнэ лийаш—мыйын, совэт гражданинын, чэсть дэнэ шуктышаш долг,—манэш Алэксандр Игнатьйэвич.

Тидэ кӱчык мутышто мыньар йывыртымаш, пийал да тошто илышым пӧртылташ тӧчышӧ тушман-шамычлан могай кугу нэнависть, шкэ пашаштэ у сэҥымашым ыштышаш вэрч могай кугу ӱшан. Алэксандр Игнатьйэвич Фэдоров мэмнан родинын, мэмнан калыкын ӱшанлэ эргыжэ. Садлан Шэрнур избиратэльный округысо шэмэр-шамыч Фэдоров йолташым Национальность Совэт дэпутатыш кандидатлан ик йӱк дэнэ выдвигатлэныт.

Фэдоров йолташ йоча илышыжым йорло, царский строй дэнэ чыла вэчат ишалтшэ йэшэш эртарэн. Нунын шкэ киндышт ваш кочкаш вигунамат ситэн огыл. Йоча шамыч шӧр торыкым ужын огытыл. Ушкал, имньэ укэ улмаш. Алэксандр Игнатьйэвич, 11 ийаш йоча, иктаж курика киндым ыштэн налашлан лийын вольыкым кӱташ тӱҥалэш. Кум ий кокла изи йочалан вольык почэш шокшыштат, йӱштыштат шинча вӱдым йоктарэн курштылаш логалын.

Рэвольуций дэч вара гына нунын озанлыкышт пэнгыдэмаш тӱҥалын. 1930 ийыштэ Фэдоров йолташ йэшыж дэнэ пырльа колхозыш пура. Тудо 1934 ий мартэ шкэ йэшыж дэнэ уло шӱм кумылжо дэнэ пашам ышта. Ныл ий коклаштэ Фэдоров йолташ палаш лиидымын кушкэш. Тудын паша вэрч тыршымашыжэ, пашам чэстны, общэствэнный интэрэслан кэлшышын ыштымашыжэ колхозник-шамычлан кэлша. Колхозник-шамыч тудлан ӱшанаш тӱҥалыт. Тудым чэстнэ колхозниклан шотлэн кладовщиклан шогалтат. Фэдоров йолташ нунын ӱшаныштым шукта.

1934 ийыштэ „У кэчэ" колхоз члэн-шамыч колхоз пашаштэ испытаннэ члэныштым, нунын зажиточный илышышт вэрч прэданнэ кучэдалшэ Фэдоров йолташым колхоз прэдсэдатэльлан шогалтат. Талантан организатор Алэксандр Игнатьйэвич колхозым вуйлаташ сложно паша улмым раш палэн. Но тудо ӧрын шогэн огыл.

Алэксандр Игнатьйэвичым колхоз прэдсэдатэльлан шогалтымэкак, тудо эн ончычак массылан, активлан эҥэрта да колхозын экономикшым вийангдаш пижэш. Тудо МТФ-ым организоватла, конный дворым, йал озанлык машиналан сарайым, зэрносушилкым, лэвашан идымым, скотно дворым, колхоз правлэньэ пӧртым ышта, тӱрэдмэ, кылта шиймэ, пуалтымэ, сортироватлымэ, ӱдымӧ машина-шамычым налэш. У йэҥ—кадр вэрч, стахановэц-шамычым куштышаш вэрч кучэдалмэ пашам Фэдоров йолташ ӧрдӧ вэрыштыда Ий йэда у йэҥ-шамыч шукэмаш тӱҥалыт. 1936 ийыштэ 150-200 процэнт мартэ нормым тэмышэ 13 колхозник гына лийын гын, тэний 21 йэҥыш шуын. Тыжэч 16 стахановэцшэ ӱдрамаш кокла гыч кушкыныт.

Фэдоров йолташын кугу организаторский талантан улмыжлан кӧра, пашам большэвикла вуйлатэн моштымыжлан кӧра, колхозник-шамычым зажиточныйым ыштышаш вэрч да кажнэ колхозник вэрч, кадр вэрч Сталинла тыршымыжлан кӧра „У кэчэ" колхоз районышто ончыл колхозлан шотлалтэш да ий йэда кӱкшӧ лэктышан шурным налэш. Тэний колхозник-шамычын трудодэньыштлан 20 килограмм дэнэ киндэ логалын.

Лэнин-Сталин партийлан, родинылан мучашдымын прэданнэ улшо, колхозник-шамычын пийалан, зажиточно илышышт вэрч, колхозым пэлэдыктышаш вэрч кучэдалшэ „У кэчэ" колхоз прэдсэдатэль Алэксандр Игнатьйэвич Фэдоровын илыш корныжо, сэҥымашыжэ тыгай.

Мэ, мэмнан рэспубликын эн сай йэҥжэ-шамычлан шкэнан йӱкнам пуэна!

У избиратэльнэ законым тунэмыт

Кой-Сола пэлэ кыдалаш школышто (Шэрнур район) у избиратэльный закон тунэмаш лӱмын кружокым организоватлымэ. Заньатьэ арньалан кок кана эрталтэш.

Йыван Л.

* * *

Кужмарий йал совэт кӧргыштӧ (Ронго-район) кажнэ колхозышто у избиратэльный закон тунэмаш кружок-шамычым организоватлымэ. Агитаторлан кажнэ колхозыш комсомолэц да туныктышо-шамычым шогалтымэ. Нуно заньатьым арньаш кум кана эртарат

Загайнов В.

* * *

„У Кой-Сола" колхозышто (Шэрнур район) СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ положэнийым кок кружокышто тунэмыт. Чыажэ тунэмаш 138 йэҥ коштэш. Заньатьым агитатор Анисимов В. дэн Анисимов М. сай эртарат.

И Иванов.

* * *

Тошто Торйал кыдалаш школышто туныктышо-шамыч (Торйал район) колхозник-шамыч коклаштэ у избиратэльный законым умландараш сай полшэн шогат. 15 туныктышо агитатор пашам ыштат.

А. Рэчкин.

* * *

„Чолга" колхозысо колхозник-шамыч (Морко район) СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ положэньэ тунэмаш 180 йэҥ коштыт. Кызыт ик комсомол кружок тунэм пытарышт да комсомолэц шамыч колхозник-шамыч коклаштэ умландарэн шогат.

Н. Пуртиков.

180

Уло тӱньаштэ сар дэн фашизм ваштарэш кучэдалашлан профсойуз йэдинствым ыштымэ нэргэн

1937 ий 23, 24, 25 дэн 26 нойабрьыштэ Моско олаштэ, Труд Двороцыштэ—ВЦСПС помэщэньыштэ Тӱньамбал профсойуз обйэдинэньын вицэ-прэзидэнт Жуо, гэнэральнэ сэкрэтарь Шэвэнэльс да тӱньамбал профсойуз обйэдинэньэ гэнэральнэ сэкрэтарын полышкалышыжэ Штольц йолташ шамыч составан дэлэгаций дэн СССР профсойуз Цэнтральный Совэтын Н. М. Щэрник, П. Г. Москатов дэн К. И. Николайэва йолташ-шамыч составан дэлэгаций коклаштэ мутланымаш лийын.

Кок дэлэгацийынат шонымашыштым ваш-ваш каласкалымэк уло тӱньаштэ сар дэн фашизм ваштарэш кучэдалашлан профсойуз йэдинство нэгызэш СССР профсойузын тӱньамбал профсойуз обйэдинэньэ дэнэ йэдинствым ыштымэ тӱӈ условийым приниматлымэ.

Приниматлымэ условий почэш совэт профсойуз дэлэгаций да тӱньамбал профсойуз обйэдинэньэ дэлэгаций лийшэ мутланымаш гыч лэкшэ приниматлымэ тӱӈ положэньым ик могырым Профэссиональнэ Сойуз-шамычын Всэсойузный Цэнтральный Совэт прэзидиумыш, вэс могырым Тӱньамбал профсойуз обйэдинэньын бӱрошкыжо да гэнэральнэ совэтышкыжэ пэнгыдэмдаш кызытак пуаш обйзатлалтыныт.

Кӱшнӧ ончыктымо прэдложэньэ-шамычым нинэ организаций-шамычын ончымэкышт да пэнгыдэмдымэкышт совэт профсойуз-шамычын Тӱньамбал профсойуз обйэдинэньыш пурымышт нэргэн вопросым практичэски разрэшитлыман. (ТАСС).

„Мэдик" спортивнэ общэствын катокыштыжо Йошкар Оласэ конькобэжэц-шамыч трэнировкышто.

МОЛОДЬОЖЫМ ВУИЛАТЫМАН

Кажнэ райкомолын тӱӈ задачышт колхозласэ пэрвичный комсомол организацийым шукэмдаш да пэнгыдэмдаш. Тидлан колхоз молодьож коклаштэ политик-воспитатэльнэ пашам ыштэн шогыман. Нуным политучобыш, тӱрлӧ кружоклаш шупшын шогаш кулэш.

Тугэ гынат, посна райкомол да сэкрэтарь-шамыч колхоз молодьож коклаштэ пашам огыт ыштэ. Нуным комсомолыш пурташлан огыт йамдылэ. Садлан Рэспубликыштэ комсомол организаций пэш начар кушкэш.

Тэвэ Йоласал райкомолым налына. Кум тылызэ жапыштэ ик йэӈымат комсомолыш пуртэн огыл. Кужэнэр райкомолат 6 йэӈым гына пуртэн. Тыгак Марий-Турэк районышто комсомолыш пуртымаш пэш эркын кайэ.

Вэт нинэ районлаштэ молодьож пэш шуко уло. Нунын кокла гыч шукыжо колхоз производствын стахановэцшэ улыт. Нуно комсомолыш пураш шонат. Но нунылан полышым райкомол-шамыч огыт пу.

Тэвэ „Трудовик" колхозын (Кужэнэр район) комсомолэц Тупицин тыгэ ойла:—„Мэмнан колхозышто шуко молодьож улыт. Нуно мый дэчэм эртак комсомолыш пураш йодыт. Но райкомол мэмнан колхозэш комсомол организацийым организоватлаш ок полшо. Колхозышто мый шкэт вэлэ комсомолэц улам. Райкомол гыч мэмнан колхозыш ик йэӈат толын ок полшо. Комсомол организацийым кузэ организоватлыман ом палэ.

Адак йужо райкомолышто комсомолыш пураш 30-35 йодмаш кийат. Но райкомол сэкрэтарь шамыч нунын йодмашыштым огыт ончо. Тэвэ Гудковын ӱстэлыштыжэ 30 йодмаш, Никоновын 35 йодмаш кийа. Тидын дэнэ комсомол организацийын кушмашыжым искусствэнно чараклат.

Одиночко комсомолэц-шамыч коклаштэ пашаэш начар шындымэ. Нуно политучобо дэнэ авалтымэ огытыл. Одиночко комсомолэц-шамыч улшо колхозлаш пэрвичнэ комсомол организацийым организоватлаш огыт шоно. Садлан Кужэнэр-районышто кум ий дэнэ 28 шкэт комсомолэц, Йоласал районышто 19 комсомолэц шотлалтыт.

Никонов дэн Гудков йолташмытлан канцэльарыштэ бӱрократла волокитэ дэнэ заниматлэн шинчымыштым пытарэн, массыш лэктын, молодьожлан комсомолыш пурашлан полшыман. Нунын коклаштэ воспитатэльный пашам колтэн шогыман.

А. Корьукин.

Каныш вэсэлан эрта

Мэ, Кузнэцовский пэдучилищыштэ тунэмшэ-шамыч, каныш жапым вэсэлан эртарэна. Пэрэмэн годым шахмат, шашкэ, домино дэн модына, газэтым лудына. Урок дэч вара катокыш мунчалташ коштына.

Тылзэш кум гана, йужкунам утлат, кином, спэктаклым ончэна. Тэвэ 22-шо нойабрьыштэ самодэйатэльный кас да 23 шо нойабрьыштэ „Сокровище погибшего корабля" кином ончышна.

Тыгэ вэсэлан канымаш тунэммын качэствыжым нӧлташ полша.

Фэдотов И.

Адак пэдинститутысо комсомол организаций нэргэн

Пэдинститут пэлэнсэ комсомол организацийыштэ, эртышэ отчот дэн саилымаш погынымаш начар эртэн. Садланак ВЛКСМ Комитэт члэнлан румбык тӱсан комсомолэц-шамыч логалыныт. Пытартыш жапыштэ гын, ВЛКСМ комитэт члэн гыч быт шотышто пужлышо буржуазный националист Йантэмирын ӱдыржӧ дэнэ кыл кучышо Шарниным, тугак Суриковам (буржуазный националист Суриковын шольыжым) корангдымэ.

Куторов нэргэн поснак каласаш кӱлэш. Куторовым буржуазнэ националист Григорьэвын ӱдыржым налмылан, тудын ачажэ дэнэ пэнгыдэ кыл кучымылан ВЛКСМ Комитэт гыч корангдымэ да комсомол гычат лукмо. Но горкомол бӱро тидэ пунчалым пэнгыдэмдэн огыл. ВЛКСМ горком комсомолэц-шамычым сайын огэш палэ. Ындэ вич ий лийэш Куторовын личный карточкыжо укэ. Куторов шкэжат личный карточкыжым кушто улмыжым ок палэ. Тыгэ тудо фактичэски комсомолышто ок шого. ВЛКСМ горком дэн пэдинститутысо комсомол комитэт политичэский ротозэй лиймышт дэнэ Куторовым комитэт члэнлан да ола комсомол организацийын конфэрэнцийышкыжэ дэлэгатлан ойырэнат улмаш. Комсомол организацийын озан лыкшэ нэргэнат ойлыдэ огэш лий. 225 комсомолэц гыч 43 йэӈын учотный картычкышт да 7 комсомолэцын личный карточкышт ындэ кок ий лийэш укэ.

Тыштэ горкомолат титакан. Адак тайнэ голосованьэ дэнэ Моховам комсорглан (II-шо курсышто) сайлэныт, тудынат личный картычкыжэ кок ий лийэш укэ. Комсоргым сайлымылан йатыр жап эртэн, но альэ мартэнат комитэтын засэданьыштыжэ ик комсоргымат пэнгыдэмдымэ огыл.

ВЛКСМ комитэт комсомол-шамычлан партий историй тунэммэ 7 кружокым организоватлэн, но тунэммашын качэствыжэ ӱлнӧ. Тидым 28 нойабрьыштэ лийшэ политаньатьэ раш ончыктыш. Пропагандист Шарнин йолташын партий историй тунэммэ кружокышто 34 тунэмшэ гыч 27 йэӈ гына толыныт, 7 йэӈжэ причин дэч посна толын огытыл. Тунэмшэ кокла гыч, шукыжо конспэктым огыт возо, лэкцийым сайын огыт колышт. Тунэмшэ-шамычын ойлымышт почэш, нунын йоӈылыш ойлымыштым тӧрлатэн ойлаш пропагандист обйзан. Но Шарнин йолташ тидэ пашам ӱмбач гына ончымыж дэнэ тунэмшэ-шамыч вашмутым йоӈылыш пуат гынат, нимогай тӧрлатымаш огэш ыштэ.

Пэтухов йолташын кружокышмат мокташ огэш лий. Тыштэ слушатэль-шамыч лэкцийым гын пэш колыштыт, конспэктымат возат. Пэтухов шкэжэ заньатийыш ситышын йамдылалтын огэш тол.

Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн заньатым улыжат ныл кана вэлэ эртарэныт. Кызыт посна тунэмшэ-шамыч у сайлымэ закон нэргэн пэш начар палат. Тэвэ комсорг Мохова йолташ гын, нэравный дэн равный выбор нэргэн огэш палэ. Тыгак Солнцэв, Боцманов йолташмытат огыт шинчэ.

Избиратэльный участкылаштэ агитаций пашам ышташ члэнжэ 115 комсомолэцым ойырымо. Но комсомол комитэт нунын пашаштым тэргэн огэш шого. Садлан посна агитатор-шамыч (Кормаков, Лэонтьэвэ, Овчинников, молат) участкышкышт лэктынат тошкалын огытыл.

Пэдинститутышто антирэлигиозно паша йӧршын ок ышталт. Мэмнан члэн бэзбожник улыт, манэш комитэт сэкрэтарь Замьатин йолташ. СВБ организацийын лӱмжат укэ. Институт пэдагог-шамычым туныктэн луктэш, школаштэ антирэлигиозный пашам шындаш тунэм лэкташ кӱлэш. Эн ондак СВБ организацийым организоватлэн, эрэак антирэлигиозный лэкцэй-шамычым эртарыман. ВЛКСМ Комитэт тудын сэкрэтарьжэ Замьатин йолташ XIV-шэ область конфэрэнцийын пунчалжым умлэн огыл да илышыш пуртэн шогаш члэна комсомол организацийым мобилизоватлэн огыл. Тыжэчын ВЛКСМ комитэтлан шкэнжэ кӱлэш выводым ышташыжэ кӱлэш. Улшо ситыдымашыжым корангдэн, пашам практик шотышто ышташ пижман.

Эрский.

ПЭДРАБФАКЫШТЭ

29 нойабрьыштэ Марпэдрабфакыштэ тунэмшэ ӱдырамашын погынымаш лийын. Погынымашкэ ВЛКСМ горком сэкрэтарь Мэлэдин, Мочалова, Полозова, Глинова да молат ойлышт. Нуно члэнат сайлымаштэ пэрвой участвоватлымашлан шкэ куанымыштым каласышт.

Умбакыжэ „хорошо" да „отличнэ" тунэмаш, тушман кашак дэнэ кучэдалмаштэ бдитэльный лийаш, тыгак СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ годым мэмнан родинын прэданнэ эргышт дэн ӱдыржылан Пикина В. Ф., Шмидт Отто Йульйэвич, Г. И. Игнатьйэв йолташмытлан шкэ йӱкыштым пуаш сӧрышт. Антонов Ивук.

Отв. рэдактор— Г. М. ЭРСКИЙ.

Упол. Марлита А 533 Тираж 2860 экз. Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком дэн горком орган. Савыктышэ „М. К".